

Global express

L'actualitat a l'aula

L'Iraq: en portada

DAVID CALLOWAY

La crisi entre l'Iraq i les Nacions Unides torna a polaritzar la política internacional. Els arguments a favor i en contra de la intervenció són molt diversos. Els múltiples interessos en conflicte fan que no sigui gens clar el perquè d'un atac internacional contra l'Iraq.

Global Express ofereix una anàlisi sobre els diferents protagonistes del conflicte i sobre els seus possibles interessos: els Estats Units, l'Iraq, el poble iraquetà i les Nacions Unides com a escenari on tots els jugadors mouen les seves fitxes.

- Una guerra contra el terrorisme?
- "L'Iraq, en el punt de mira"
- Opinions contradictòries
- Una terra cobejada
- Viure a l'Iraq
- Els equilibris de la pau
- El Consell de Seguretat
- Les raons dels Estats Units
- Seguretat o petroli?
- Guia didàctica

Una guerra contra el terrorisme?

Una guerra contra el terrorisme?

Els atacs terroristes de l'11 de setembre del 2001 van ser el tret de sortida de la gesta nord-americana del nou segle: la guerra contra el terrorisme. Tot i que els Estats Units van assenyalar com a responsable dels atemptats l'organització Al Qaeda i, per extensió, el govern taliban que dirigia l'Afganistan, on Al Qaeda tenia la base, poc després Bush va incloure en

l'"eix del mal" altres països suposadament implicats en el terrorisme internacional, i assenyala l'Iraq com la prioritat de la seva lluita contra el terrorisme. Els primers suports internacionals que va rebre Bush van ser del president britànic, Tony Blair, i de l'espanyol, José María Aznar.

"L'Iraq, en el punt de mira"

"L'Iraq, en el punt de mira"

La principal raó esgrimida pels Estats Units i els seus aliats a favor d'una intervenció militar a l'Iraq és l'amenaça que suposa per a la pau mundial el desenvolupament d' "armes de destrucció massiva" –químiques, biològiques i nuclears–. Els Estats Units i la Gran Bretanya, principals defensors de l'atac, diuen tenir proves que l'Iraq ha fabricat noves armes de destrucció massiva, i fins i tot asseguren que Saddam Hussein ha utilitzat part dels ingressos provinents del programa "Petroli per menjar" per finançar el rearmament del país. Aquests diners estaven destinats a alimentació, roba i medicines per al poble iraquiana, sens dubte la principal víctima dels embargaments que les Nacions Unides han aplicat sobre l'Iraq com a càstig per la invasió de Kuwait l'any 1991.

La resolució 687 de les Nacions Unides, de l'abril de 1991, va establir la necessitat de supervisar el desarmament del règim

de Bagdad, a qui s'acusava de desenvolupar armes biològiques, químiques i nuclears. Amb aquesta finalitat, les Nacions Unides van crear la Comissió Especial per al Desarmament de l'Iraq (UNSCOM), que va treballar juntament amb l'Agència Internacional d'Energia Atòmica en la supervisió del procés de desarmament del règim de Hussein. El 1998, nous conflictes entre els Estats Units i l'Iraq, acusacions que alguns inspectors de l'ONU treballaven per a la CIA van provocar-ne la retirada i va ser l'inici de l'operació Guineu del Desert. Des d'aleshores, no sembla que hi hagi proves formals d'aquesta producció d'armes per part de l'Iraq. De fet, un exinspector de l'ONU de nacionalitat nord-americana, Scott Ritter, ha afirmat públicament que "durant els set anys d'inspeccions dutes a terme per l'ONU, s'ha pogut certificar que l'Iraq s'ha desarmat en un 90-95% de la seva capacitat, i s'han desmantellat totes les fàbriques utilitzades per produir armes de destrucció massiva".

Opinions contradictòries

Opinions contradictòries

Davant la forta pressió internacional i dels EUA, l'Iraq ha acceptat la resolució imposada pel Consell de Seguretat de les Nacions Unides: el retorn incondicional dels inspectors internacionals per investigar i verificar la presència o no de programes de desenvolupament i fabricació d'armes de destrucció massiva.

Les aparents facilitats donades per part del règim iraquiana han polaritzat encara més les posicions internacionals. Els països àrabs, Alemanya i França han optat per esperar els informes dels inspectors abans de plantejar qualsevol acció contra l'Iraq amb el suport de les Nacions Unides. En canvi, per als Estats Units i la Gran Bretanya, l'única solució real per posar fi al conflicte és un canvi de règim a l'Iraq que expulsi definitivament

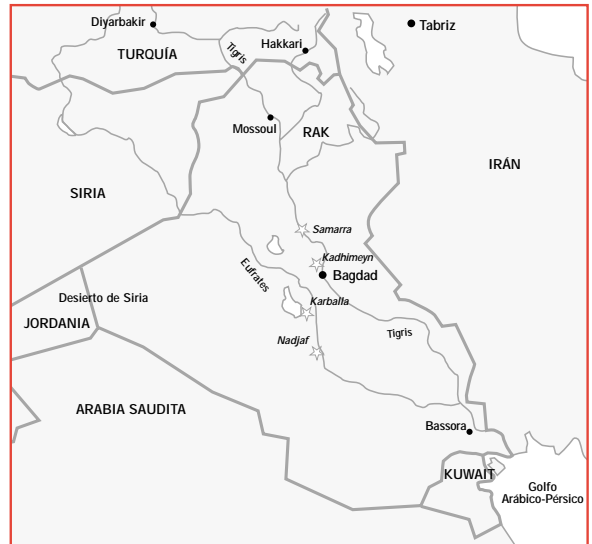
del poder el dictador Saddam Hussein. Per això han impulsat processos de suport a la resistència iraquiana a l'interior i a l'exterior del país, perquè la intervenció internacional pugui facilitar un canvi de govern a l'Iraq. Es tracta d'una estratègia similar a la utilitzada a l'Afganistan poc després de l'atac a les torres bessones de Nova York. Però, igual que a l'Afganistan, no existeix cap garantia que després de la caiguda del dictador es pugui impulsar un procés democràtic real, ja que les forces opositores al règim són molt febles i estan enfrontades entre elles. Un règim democràtic real a l'Iraq només podria tenir èxit si es redueix la pobresa que afecta el 90% de la població iraquiana i s'enforteixen els processos participatius de la societat civil perquè pugui exercir amb plenes garanties la defensa dels seus drets econòmics, socials i culturals.

Una terra cobejada

Una terra cobejada

Les riqueses naturals i culturals del territori on s'assenta l'estat de l'Iraq han estat la causa de les majors glòries del país, i també de les majors desgràcies. Durant dos mil anys, aquesta terra entre els rius Tigris i Èufrates va ser el bressol de la civilització de Mesopotàmia i va formar part de l'imperi de Babilònia i de l'imperi persa. La invenció de l'escriptura, de la roda o de l'àlgebra s'atribueix als pobladors d'aquesta regió durant aquestes èpoques d'esplendor. Els primers saquejos van ser responsabilitat dels mongols. Més tard, l'imperi turc va dominar tota l'àrea fins el 1900, any en què va ser derrotat per les tropes angleses, que van colonitzar la regió. L'any 1932, l'Iraq es declarava independent i assumia un paper decisiu en la política internacional de la regió. Va ser un dels primers membres de les Nacions Unides i fundador de la Lliga dels Països Àrabs. L'arribada al poder de Saddam Hussein, l'any 1979, va ser el detonant d'un conflicte armat amb el país veí de l'Iran que va durar vuit anys. L'Iraq era aleshores l'aliat de les potències internacionals contra l'integrisme iranià, i va

rebre el suport de França, de Rússia i fins i tot dels Estats Units. Unes amistats que van resultar molt perilloses quan l'Iraq va envair el petit però cobejat territori petroler de Kuwait. Va començar l'ofensiva "Tempesta del desert". Una tempesta que encara castiga la població civil iraquiana.

Viure a l'Iraq

Viure a l'Iraq

El que sembla cert és que en els més de deu anys que han passat des de la invasió de Kuwait per part de l'Iraq –que va representar la ruptura de les relacions cordials d'aquest país amb els Estats Units i amb les Nacions Unides–, les úniques víctimes han estat els homes, les dones i els nens que viuen a l'Iraq i que dia a dia pateixen la repressió del seu president, Saddam Hussein, i de l'embargament decretat per l'ONU com a càstig per a la invasió de Kuwait. Una invasió i una guerra que van durar set mesos. Les sancions duren fins avui dia.

L'ONU va imposar un embargament econòmic a l'Iraq que li impedia exportar i importar qualsevol tipus de mercaderia, incloses les considerades de primera necessitat. Amb aquestes sancions es pretenia obligar el règim de Hussein a destruir totes les armes químiques, biològiques i nuclears de les quals disposés. Després d'aquest període, han mort 900.000 nens menors de cinc anys a causa de les sancions, i l'Iraq registra una de les taxes de mortalitat infantil més altes del món, mentre que abans del 1991 tenia un dels sistemes sanitaris més avançats de l'Orient Mitjà. L'esperança de vida ha baixat fins als 57 anys. La fam afecta una cinquena part de la població, i el menjar és tan escàs que les famílies es veuen obligades a menjar per torns. També les joguines per als nens o els materials educatius formen part del passat. A més a més, l'aïllament internacional de l'Iraq ha anul·lat qualsevol intent d'oposició interna al règim, que ha endurit la repressió cap a aquelles poblacions que considerava deslleials, com ara la repressió del poble kurd, que va provocar el desplaçament de més de 90.000 kurds que vivien al nord del país.

Les sancions continuen vigents. I, a més a més, les ciutats i els poblats iraquians han patit repetits bombardejos per part dels avions nord-americans i anglesos que intentaven atacar les instal·lacions militars de Hussein per defensar la població: també s'han bombardejat escoles, hospitals o fàbriques de medicaments.

PETROLI per menjar

Per contrarestar els efectes devastadors de les sancions en la població civil iraquiana, les Nacions Unides van dissenyar amb el Govern iraquí el programa "Petroli per menjar", que permetia a l'Iraq exportar quantitats limitades de petroli per poder comprar medicaments i menjar. Però aquest programa va ser suspès abans que pogués proporcionar cap alleujament a la població iraquiana. Els Estats Units i la comunitat internacional van acusar el règim de Saddam d'utilitzar els recursos obtinguts amb la venda de petroli per a programes d'armament.

"Què els importa, a les vídues, als orfes, als desvalguts... si les matances es fan en nom del totalitarisme o en el sagrat nom de la llibertat i de la democràcia."

MAHATMA GHANDI

Els equilibris de la pau

Els equilibris de la pau

Després de l'11 de setembre i de l'anunci per part de Bush d'una lluita sense quarter contra l'"eix del mal" i contra el terrorisme internacional, el perill d'una actuació unilateral per part dels Estats Units, sense consultar els altres països, s'ha denunciat públicament una vegada i una altra. Especialment per part dels països del Sud, que s'estimen més confiar en els fóruns multilaterals com les Nacions Unides. Aquestes crítiques reflexen el temor a l'hegemonia dels Estats Units i l'efecte d'aquest domini sobre el paper de les Nacions Unides. Quan l'antiga Unió Soviètica es va esfondrar fa més de deu anys, es va arribar a creure que gran part dels diners que es dedicaven a la fabricació d'armes per a la Guerra Freda es podria utilitzar en el desenvolupament dels països del Sud. És el que es va anomenar "dividends de la pau". Però aquesta pau aparent naixia sota l'ombra dels Estats Units com a superpotència en solitari, amb el risc que abandonés el paper de "policia mundial" i comencés a actuar lliurement segons els interessos propis. Amb el suport del Consell de Seguretat i de les Nacions Unides, o sense aquest suport. Finalment, el passat 8 de novembre, el Consell de Seguretat de les Nacions Unides va adoptar per unanimitat la resolució 1441 presentada pels Estats Units. Es tracta de l'última oportunitat que la comunitat internacional

dóna a l'Iraq perquè accepti l'entrada sense restriccions dels inspectors de l'ONU que han de certificar el desarmament de l'Iraq. L'últim paràgraf de la resolució recorda que "el Consell ha avisat repetidament l'Iraq que afrontaria greus conseqüències com a resultat de la continua violació de les seves obligacions". Amb aquesta resolució, els Estats Units han aconseguit el suport per pressionar l'Iraq, per amenaçar-lo i, en cas de necessitat, per actuar. Per la seva banda, el Consell de Seguretat aconsegueix contenir, momentàniament, una nova guerra que no té el suport de la majoria de membres del Consell i de l'Assemblea de les Nacions Unides. La nova crisi amb l'Iraq ha posat en evidència la desconfiança de la comunitat internacional cap a la política exterior dels Estats Units. Durant l'Operació Tempesta del Desert, una gran coalició de 28 països –inclosos 13 països àrabs i musulmans– va donar suport als Estats Units. El 1998, una crisi en la feina dels inspectors de les Nacions Unides va provocar l'operació Guineu del Desert, en què els EUA i la Gran Bretanya van dur a terme atacs a punts estratègics de l'Iraq sense el suport de l'ONU. En aquell moment, els EUA van rebre el suport de 20 països, dels quals només dos eren del Sud. Cap d'aquests països dona suport en aquest moment al nou conflicte.

El Consell de Seguretat

El Consell de Seguretat

El Consell de Seguretat és l'organisme de més poder de decisió i actuació a les Nacions Unides. Està format per cinc membres permanents amb dret a veto sobre qualsevol resolució: els Estats Units, Anglaterra, França, la Xina i Rússia, com a herència del final de la Segona Guerra Mundial. També en formen part deu països no permanents, que es renoven periòdicament. En el conflicte amb l'Iraq, els Estats Units només tenen, de moment, el suport d'un dels membres: la Gran Bretanya. La resposta dels altres tres –la Xina, França i Rússia– varia des del qüestionament fins a l'oposició frontal. Fora del Consell de

Seguretat, Alemanya ha afirmat que no donarà suport a la guerra contra l'Iraq sota cap circumstància. L'Índia també ha expressat la seva preocupació, i les opinions estan particularment enceses en el món àrab. L'Àrabia Saudita, el suport de la qual va ser clau en l'èxit de la primera guerra contra l'Iraq, ha afirmat que no oferirà cap mena de suport en aquesta ocasió, malgrat l'amenaça de ser sancionada per l'ONU. De fet, el principal argument dels països àrabs és que la comunitat internacional hauria de resoldre primer el conflicte àrab israelià abans de considerar qualsevol atac contra l'Iraq.

L'ESTAT ESPANYOL en el conflicte

Un dels governs que més ràpidament va expressar el seu suport incondicional a la política de George Bush sobre l'Iraq va ser el de José María Aznar. En repetides ocasions, el Govern espanyol ha mantingut una actitud favorable a un atac preventiu contra l'Iraq, i ha posat a disposició dels Estats Units els efectius de l'Exèrcit espanyol. Aquest posicionament va provocar la renúncia de l'encarregat de negocis d'Espanya a Bagdad, Fernando Valderrama, que va considerar que "les lleis internacionals no avalen l'atac preventiu i el Govern s'hi ha d'atenir perquè així ho determina la Constitució. Però la nostra política és estar amb els Estats Units i ara sabem el que

significa".

El proper mes de gener, l'Estat espanyol passarà a formar part del Consell de Seguretat de l'ONU com a membre no permanent. Serà la quarta vegada que Espanya tindrà aquesta responsabilitat, i serà en un moment especialment delicat, entre la determinació nord-americana per atacar l'Iraq i l'ambivalència i els dubtes de la Unió Europea envers Washington. De fet, els Estats Units han anunciat que en cas d'iniciar l'atac, ho faran a principi del 2003. Just quan l'Estat espanyol comenci a participar en les decisions del Consell.

Les raons dels Estats Units

Les raons dels Estats Units

La política exterior dels Estats Units des que va començar aquest segle se centra en el concepte d'“acció preventiva”. L'objectiu de Bush és garantir la seguretat dels Estats Units i del món sencer basant-se en la superioritat militar i en les guerres preventives, en lloc de la contenció i la dissuasió. Davant la possibilitat que algun dels països membres de l'“eix del mal” pugui atacar o donar suport a qualsevol atac terrorista contra els ciutadans nord-americans, l'única solució possible és avançar-se i atacar primer per destruir qualsevol estructura, material o humana, que pugui donar suport als grups terroristes internacionals.

No obstant això, mentre Bush es prepara per a la guerra contra l'Iraq i per destruir totes les armes de destrucció massiva de què pugui disposar el Govern de Hussein, la política exterior nord-americana s'ha basat en la manipulació o en el rebuig de tots els tractats i acords internacionals que prohibeixen o pretenen eliminar aquestes armes mortíferes. En rebutjar sotmetre's ells mateixos a les normes de desarmament que exigeixen als altres països, impedeixen construir una seguretat internacional basada en els acords i en els tractats, l'única via que en realitat pot oferir seguretat a llarg termini a tota la ciutadania mundial.

Seguretat o petroli?

Seguretat o petroli?

Fins l'any 1972, els EUA produïen en el seu territori el 70% dels hidrocarburs que consumien. En aquests moments, només en produeixen el 46%. Ara depenen del mercat internacional del petroli, que està dominat per l'Organització de Països Productors de Petroli, l'OPEP, de la qual en són membres l'Iraq i l'Iran, ambdós inclosos en l'“eix del mal” definit per George Bush. De fet, l'Iraq té al seu subsòl la segona reserva petrolífera més gran del món. Qui controli el petroli del subsòl de l'Iraq, i també el de l'Iran, controlarà l'accés de tot el món a les principals fonts petrolíferes.

L'interès econòmic de la regió es consolida cada cop més com una de les principals raons –si no la principal– dels Estats Units per intervenir a l'Iraq. En aquests moments ja controlen –de manera més o menys directa– l'Afganistan i el Pakistan. Amb el control de l'Iraq, primer, i de l'Iran, en un futur, els Estats Units s'apoderarien de les principals reserves i trencarien el control de l'OPEP sobre la producció i els preus del petroli, a més d'assegurar-se tot el petroli que la societat nord-americana necessita per als pròxims 50 anys.

Aquesta segona motivació dels Estats Units per atacar l'Iraq i posar fi al règim de Saddam Hussein s'ha denunciat públicament en els fòrums internacionals, especialment per

part d'algunes potències europees, com França i els països àrabs. Per aconseguir aliats en l'atac, els representants de la diplomàcia nord-americana han arribat a “prometre” als seus aliats europeus privilegis en l'explotació del petroli iraquiana un cop acabades les sancions. De fet, des del final de la guerra del Golf moltes companyies petrolíferes han signat preacords per a l'explotació d'aquests jaciments, així com per a la reconstrucció i la modernització de les instal·lacions. La majoria d'aquests acords no s'han pogut implementar a causa de l'embargament decretat per l'ONU.

Tot i que als Estats Units la majoria de l'opinió pública no posa en dubte la intenció del seu Govern d'atacar l'Iraq per “garantir la pau mundial”, moltes veus crítiques han recordat el passat empresarial del president George Bush i del vicepresident Dick Cheney, principals promotors de la doctrina de la guerra preventiva. Bush va canviar la seva carrera empresarial als anys vuitanta amb una empresa de prospecció petrolífera a Texas. En la campanya presidencial de l'any 2000, Bush va ser el principal receptor d'aportacions econòmiques de la indústria energètica, amb més d'1,8 milions de dòlars. Cheney també era assessor d'una multinacional petrolífera abans d'arribar a la Casa Blanca.

“Si les Nacions Unides no poden complir amb el seu deure, si no tenen la fermesa necessària per treballar junts per mantenir la pau, i si Saddam Hussein no es desarma, en el nom de la pau, en el nom de la llibertat, els Estats Units lideraran una coalició internacional i desarmarem Saddam Hussein.”

GEORGE BUSH, PRESIDENT DELS ESTATS UNITS

“L'administració de Bush s'arrisca a destruir les Nacions Unides si ataca l'Iraq sense el recolzament internacional.”

NELSON MANDELA, EXPRESIDENT DE SUD-ÀFRICA

“No pot ser ni per interès nacional nord-americà ni per interès mundial que es desenvolupin principis que atorguen a qualsevol nació un dret il·limitat a realitzar atacs preventius contra amenaces autodefinides contra la seva seguretat.”

(HENRY KISSINGER, EXMINISTRE D'EXTERIORS DELS EUA)

El predomini absolut dels Estats Units en la política internacional els ha convertit en un pare protector que vetlla pels interessos de tots els ciutadans del món, sempre que aquests interessos coincideixin amb els interessos i amb la seguretat dels ciutadans i de les empreses nord-americanes. Fins ara, la radicalització en la persecució contra els grups terroristes internacionals i en els atacs indiscriminats no ha donat cap resultat evident que pugui garantir la seguretat i l'estabilitat mundial. Ni tan sols la dels ciutadans nord-americans.

“El Consell de Seguretat de l'ONU no és pas el lloc al qual hom hauria d'anar per aprendre democràcia, per tal com hi ha cinc membres permanents que són l'aristocràcia de l'ONU.”

(INOCENCIO ARIAS, CAP DE LA MISSIÓ ESPANYOLA DAVANT L'ONU. ABC, 28-9-02)

L'estructura del Consell de Seguretat és hereva de la Segona Guerra Mundial. Els països guanyadors van establir un ordre internacional on garantien que cap de les potències vencedores pogués imposar-se sobre les altres. Per això van establir que en l'òrgan màxim de decisió de les Nacions Unides hi hagi cinc països amb dret a veto: els Estats Units, la Gran Bretanya, França, Rússia i la Xina. Com que aquests cinc països tenen el poder del veto sobre la capacitat de reformar el veto, l'òrgan és irreformable. I és improbable que els altres 185 membres de l'ONU es rebel·lin tots junts i posin fi a un privilegi que es va assolir després d'una guerra mundial que es va acabar fa gairebé 60 anys.

“L'ONU ha infringit la llei i ha castigat el poble iraquetà. Tots som responsables de les violacions dels drets humans. El que està passant a l'Iraq segueix al peu de la lletra la definició de genocidi.”

(DENIS HALLIDAY, EXCOORDINADOR DEL PROGRAMA D'AJUDA HUMANITÀRIA DE L'ONU PER A L'IRAQ)

Els més de deu anys de sancions contra l'Iraq imposades per les Nacions Unides han convertit la població iraquetà en una de les més castigades i maltractades del món. Les sancions han tingut el suport de la majoria de la comunitat internacional, que ha considerat que la fam i la malaltia del poble iraquetà podien desestabilitzar el seu dictador. Però no ha estat pas així. Hussein utilitza el victimisme i el drama del seu poble per consolidar-se com a defensor del benestar del poble iraquetà davant les sancions i els atacs de les potències occidentals.

“O acceptem submisos la vassallització del món, o ens plantegem com a ciutadans crítics que aquest és un poder que ja no està respectant la democràcia, ni les llibertats.”

(IGNACIO RAMONET, DIRECTOR DE LE MONDE DIPLOMATIQUE. LA VANGUARDIA, 29-9-02)

Per poder invertir la tendència bel·licista que els Estats Units estan imposant en tota la política internacional, cal que els ciutadans de les principals potències occidentals exigeixin als seus governs una acció internacional basada en la ratificació i en el compliment dels acords internacionals per part de tots els països membres de les Nacions Unides, així com la construcció d'una cultura de la pau que garanteixi els drets humans, econòmics i socials de tots els ciutadans del món.

NO pas en nom nostre

“Not in our name”. No pas en nom nostre. Amb aquest lema s'han posicionat desenes d'artistes i intel·lectuals nord-americans que es neguen a permetre que el seu Govern promogui guerres i sancions contra els ciutadans de qualsevol altre país del món. A més d'ells, milers de ciutadans han sortit als carrers de les ciutats dels Estats Units per dir també “No a la guerra”. Se sumen al “no” llançat pel milió de persones que van participar en el Fòrum Social Europeu celebrat a Florència el mes de novembre. A Espanya, l'Aliança d'Intel·lectuals Antiimperialistes manifesta: “La guerra no és inevitable, tal com intenten fer-nos creure els que la promouen i se'n beneficien. La guerra és el fracàs de la política i de la raó, la derrota de tots els pobles que s'hi veuen involucrats”. Signen el manifest José Saramago, Pilar Bardem, Carlos Taibo, José Sacristan i José Luis Sampedro, entre altres.

Guia didàctica

Guia didàctica

La proposta didàctica que adjuntem està adreçada a l'alumnat d'educació secundària. Les activitats poden ser útils en l'àrea de socials, d'ètica, en tutories, etc., i també per a qualsevol docent interessat en el tema. L'objectiu d'aquesta proposta és reconèixer i identificar la gran varietat de factors i actors que intervenen en qualsevol conflicte armat, evitant d'aquesta manera la simplificació maniqueïsta a què ens tenen acostumats alguns mitjans de comunicació social.

AUTOR: FERRAN POLO

Activitat nº 1:

Anàlisi d'imatges

Objectiu: Fer aflorar els sentiments que generen les imatges presentades i descobrir que qui més pateix els conflictes armats és la població civil.

Orientacions: Seria bo fer reflexionar sobre què suposa ser refugiat (haver de deixar-ho tot). També convindria reflexionar que darrere les imatges atractives dels aparells de guerra hi ha destrucció, patiment i mort. Això són «els danys col·laterals», eufemisme vergonyós. La darrera foto ens permet reflexionar sobre la necessitat que els qui decideixen escoltin la veu de la ciutadania.

Activitat nº 2:

L'herència històrica

Objectiu: Descobrir que l'actual Iraq és un país amb unes fronteres artificials sorgit de la colonització, amb els problemes interns que comporta el fet que aquestes fronteres no coincideixin amb les de les nacionalitats que abasten.

Orientacions: L'estudi del mapa de l'Iraq actual i dels diferents tractats i pactes ens pot ajudar a entendre el drama del poble kurd, dividit entre l'Iraq, Turquia, Síria i l'Iran, i el fet que el conflicte és regional, de tota la zona, no solament de l'Iraq. Hi ha un projecte d'una nova reestructuració de les fronteres per tal de resoldre, d'una banda, la qüestió del petroli i, de l'altra, la qüestió palestina. Convé assenyalar que les principals reserves petrolíferes es troben en la zona sud, de majoria xiita (com a l'Iran), i al nord, de majoria kurda (on ja des de 1913 se sap que hi ha petroli). El gros de la població, però, és sunnita. Els dirigents militars són majoritàriament sunnites i, per tal de mantenir la unitat territorial, no dubten a reprimir criminalment els altres dos pobles, amb el suport, fins fa poc, dels qui ara els acusen.

Activitat nº 3:

El petroli: l'herència geològica

Objectius: Reflexionar sobre la importància que té el petroli en les nostres vides, i del perill de dominació que suposa el seu control. Reconèixer la necessitat de trobar fonts energètiques alternatives al petroli.

Orientacions: En estudiar el mapa geoestratègic, convindria recordar que tan important és l'extracció de petroli com el seu transport i processament (vegeu el Global Express sobre l'Afganistan). No solament es busca obtenir el control dels jaciments, sinó també dels oleoductes i gasoductes que assegurin la sortida del petroli (ja s'ha començat a construir el que anirà a parar al sud de Turquia). Pel que fa a les energies alternatives al petroli, ens hauriem de preguntar si s'investiga

prou i, si no és així, per quin motiu no es fa (fonamentalment en les energies basades en l'hidrogen).

Activitat nº 4:

Les contradiccions als diaris: una activitat investigadora

Objectiu: Iniciar-se en una lectura crítica dels mitjans de comunicació de masses.

Orientacions: Aquest exercici feixuc de lectura comprensiva seria bo fer-lo entre tot el grup classe. Podem subratllar el fet que la notícia 2 i les notícies 7, 8 i 9 es contradueixen. La notícia 1 té com a novetat que allò que tots ja sabem s'ha confirmat, ja que el Pentàgon ha hagut de justificar davant el Congrés que aquesta desinformació no afecta l'interior del país.

La notícia 2 procura distreure dels veritables motius que tenen els Estats Units i la Gran Bretanya.

La notícia 3 ens porta a parlar del Consell de Seguretat de les Nacions Unides. De com França, la Xina i Rússia s'oposen a les pretensions dels Estats Units. D'una banda, perquè aquests països perdrien part del control geoestratègic, però també perquè el consorci rus LuKoil, la Companyia Nacional de Petroli de la Xina i la francesa TotalFinalElf tenen contractes d'extracció del petroli iraquiana per a quan s'aixequi l'embargament, extracció de la qual resten excloses les petroleres nord-americanes i angleses. Si entenem això, ens serà més fàcil comprendre la notícia 4.

Les notícies 5 i 10 formen part de l'estratègia informativa encaminada a justificar l'atac i el manteniment de l'embargament.

La notícia 6 treu els drapets al sol des de dins dels mateixos Estats Units (aquesta notícia va aparèixer unes setmanes abans de les eleccions parcials). No podem passar per alt el fet que els actuals dirigents dels Estats Units formen part del lobby de la indústria petrolera.

Activitat nº 5:

No a aquest preu

Objectiu: Descobrir que qui pateix les conseqüències d'aquest conflicte sobre el control del petroli és la població iraquiana, que pateix un embargament genocida des de fa més d'una dècada.

Orientacions: Treball col·lectiu en grup classe comentant les diferents informacions que ens són donades.

Hem de considerar drets humans bàsics el dret a la sanitat, a una alimentació correcta i a l'educació.

El comentari sobre els dos còmics ens ha de servir com a activitat avaluadora individual.

Per a saber més... pàgines web:

Per a saber més... pàgines web:

En espanyol

www.unesco.org/courier/2000_07

www.analisisinternacional.com/analisi/indexanalisi.html

www.unicef.org/iraq/sit-sou-cen.html

www.nodo50.org/csca

www.reliefweb.int/w/map.nsf/Home%3fOpenForm

www.IntermonOxfam.org/educacion
Connecta't i descarrega'l gratuïtament.

Descobreix Global Express

El teu alumnat podrà entendre la realitat que va més enllà dels mitjans de comunicació.

Al Global Express trobaràs propostes didàctiques sobre temes d'actualitat (Argentina, Afganistan, la Cimera de la Terra, l'Iraq...)

Global express **Intermón Oxfam**

Aquí veiem la pobresa Però no veiem que la causa és la guerra

»» PROJECTES DE DESARROL·LAMENT »» EMERGENCIES »» COMERC JUST »» INHABILITACIÓ SOCIAL

El Global Express pretén generar preguntes entre els alumnes i les alumnes sobre el que expliquen els mitjans de comunicació. Es tracta de promoure una visió crítica de la realitat que els permeti comprendre l'estat del món i, en especial, la situació del món en desenvolupament.

El Global Express és una iniciativa de: Development Education Project (Regne Unit), Panos Institute (Regne Unit), Curriculum Development Unit (Irlanda), Centrum voor Mondiaal Onderwijs (Holanda), Centro Educazione Mondialità (Itàlia) i Intermón Oxfam (Espanya).

El Global Express està finançat per la Unió Europea.